

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані від порта. — Оголошенія звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесенія по 15 кр. від стрічки.

Офіцери і руске військове духовенство в ері всяких регуляцій.

«За цісаря і вітчину — кров і жите», се завітний оклик для армії. І треба признати, що наша армія ніколи йому не спроневірила ся. А держава памятаючи на се, була не лише нею горда, але й старала ся у всім віддати їй заслужене поважанє, честь і першєнство. Та сего однак ніяк не можна сказати про сегорічне літо. Рік 1898 не для армії! Сегорічні події вплинули дуже пригноблюючи на офіцерів, військових священиків і урядників. Про всіх, що служать державі, подумано або бодай сказано кілька прихильних бесід в законодатних тілах, тільки не було там ні одного голосу, що обізвав би ся про тих, в таборі котрих стоїть Австрія! Нині справа стоїть так, що підофіцер одержавши державну службу за сертифікатом, ліпшу має старість, чим єго капітан, єго жена і діти. Доси управильнено платню не тільки цивільним ц. к. державним урядникам, але приобіцяно єї також помісничій службі, почтовим і телеграфічним маніпулянтам і диюрістам. Офіцерам, військовому духовенству і урядникам кажуть чекати, доки не тільки в Австрії, але й навіть в Угорщині всі до послідного цивільного ц. к. урядника не одержать підвиснення.

Таке ясне поставленє офіцерів позаду всяких урядничих категорій обох половин держави, — признаєть кождий, — мусить вплинути дуже пригноблюючи на офіцерський стан, котрий має прецінь слушне право до трактованя єго принаймєнє на рівні з прочими урядниками. Стан офіцерський був одним в ювілейнім році, на котрий зовсім призабуто, котрому не зроблено ніяких надій на найближшу будучність і котрий мусів довідати ся вкінці, що для него — хоть кождої хвилі має принести

в жертві податок крови в обороні вітчизни, — та вітчизна не може нічого зробити, бо єї фінанси сего мнимо не видержали би. Так говорить ся в державі, о котрій звісно всім, що єї слава, могутність і цілість спочиває в таборі єї армії. Вкінці треба додати, що австрійський стан офіцерський є лихше дотований навіть від болгарского. Возьмім приміром платню капітана; она виносить дев'ятьсот зр., бо прочих додатків годі числити сюди. Платня помешканя є дуже змінна, бо зависить від місцевостей, де може дійти до 150 зр. або скінчити ся ерарияльним помешканєм. Платня служачого виносить 96 зр., але й се дістає ся також in natura. Ся возьмемо на увагу, що фронтовий капітан мусить ще з своєї платні купити коня і все, що до їзди потрібне, сля зважимо, що 8 десятих частий офіцерів кінчить свій аванс на капітанстві і по 40 літах служби одержує 900 зр. пенсії, то безперечно і найбільший ворог признаєть, що се на нинішні відносини і на потреби такого капітана за много, щоби вмерти, але за мало, щоби жити. Не забуваймо, що кождий офіцер має ще цілу пачку морально обовязуючих датків, котрі в році роблять поважну суму, що не вільно єму засісти в якій підлій реставрації, що мусить завсїгди прилично бути одітий, хоть служба вояка найбільше поневєряє і з'уживає одежу. Возьмім тільки одні маневри, а ціла гардероба офіцера пропала. На рівні з офіцерами стоїть військове свящєнство що-до дотаций. Аванс для свящєнства ще тяжший як для офіцерів. Ступень капітана се перший, а для руского свящєнства і послідний аванс, бо-ж сеї одної посади так званого «Erzpriester-a» не можемо брати в рахубу, сля зважимо, що єї лиш той один щасливий одержить, котрий перейшов грубо поза 30-тий рік служби при війську. Для руского духовен-

ства нічим всякі заслуги, з него лише один може дійти 8 ранги.

Златинського духовенства бувають військові парокси (VIII. p.). Парокхом остає той латинський свящєник, котрий зложить відповідний іспит; може проте авансувати по за туру. Рускому свящєникови остає одиникий і послідний аванс до ранги капітана I. класи, що поліпшає дотацию о 300 зр., і сля Господь не дасть єму дожити патриархального віку, то з тим сходять до гробу. Кривда се вправді не мала, але що Рутенець всюди льояльний, то тим більше у війську, де знає дивізу: «schweigen und weiter dienen» і спокійно умирає в IX. ранзі, хоть єго латинські товариші і новітні возні сьміють ся з него в кулак.

При найближших делегациях треба нам доконче подбати про своє військове духовенство. Тут розходить ся не так о дотацию, але і честь і права єго. Наше свящєнство уміє зносити материяльні недостачі, оно не кривило би ся і при війську, але най будуть бодай єго честь і єго права обезпечені, бо се й особливо при войську є *pervus rei*. Хто знає військові відносини, той буде знати також, що значить у війську кожда висша ранга, і яка прикра ситуація чоловіка, що хітами остає все на тій самій степені. Єго вплив і повага пропала. 20 літ оставати в одній ранзі — се у війську ганьба. А чоловіка, що таке з ним діє ся, уважають всі за Бог знає якого. Він в очах всіх ледащо, він під кождим зглядом, що найменше тупоумець. А щож сказати о чоловіці, що вступає до війська з IX. рангою і умирає з нею, або не могучи знести кривих поглядів, по кільканайцяти або кількадесяти літах працає ся з війском. І за що як-раз та судьба чекає руско-кат. свящєника? Длячого тільки він до смерти мусить бути зависимий у всім від латин-

11

Пригоди в ніч під новий рік.

Новеля Генрика Чокого, перевід С. Єзерского.

(Дальше.)

— О, не говоріть мені ніяких схлибств, все-милостивий пане! Ви знаєте, я готов за вас кождої хвилі моє жите положити. Коли би я був лише перечував, що вам се миле сотворіне добре звісне, та що воно для вас не байдужне, воно лежало би вже давно в ваших обнятах.

— Більше об сїм анї слова — крикнув лютий Пилип, — на скільки він на сїм місці близько танцюючих, галасуючих та шастаючих ся масок стлумленим голосом міг крикнути, щоби не зрадив ся. — Більше ні слова.

— О так! — перебив весело Гольяндчик. Завтра вже зробимо підкопи під сю трердиню. Ви підете наперед, а ви звикли побіджати. З наступаючою передною сторожею ми скоро опораємо ся. Огородника я беру на себе; мати перейде під вашу золоту хоругву. Тоді штурмом...

Пилип заледво міг повдержатись. Він вхопив Гольяндчика за рамя і сказав. — Пане, сля поважитесь...

— Пробіг, всемилостивий пане, угамуйте ся в вашій радості, бо мушу на голос крикнути. Ви роздавите мені рамя.

— Сля поважитесь, — мовив дальше Пилип — і засідати мете на сю невинну дівчину, то здрухоу вам, як-єм жив, всі кости в тілі.

— Добре! добре! — зітхнув Гольяндчик в болестній тревозі. Звольте лише мене випустити.

— Стрічу я вас коли, щоби ви крадькома за сею дівчиною заглядали або тільки близько молочної улички, то згините з моїх рук. Сего держіть ся.

Гольяндчик стояв цілий остовпїлий. Королівска Високосте, — рек він тремтячи, — я не міг знати, щоби ви сю дівчину, як видить ся, так сердечно любили.

— Дуже сердечно, се хочу перед цілим сьвітом заявити.

— І маєте єї взаїмність?

— А вам що до того? Не говоріть мені об тім ніколи. Не думайте ніколи о сїй дівчині, ваша гадка її вже оскверняє. Тепер вже знаєте мою думку. Заберайте ся.

По сих словах відвернув ся Пилип від нього а Гольяндчик відійшов скробоючи ся по за ушима.

VIII.

Між тим відгравив і Пилипа заступник яко нічний сторож на улицах міста свою роллю. Не треба чейже говорити, бо кождий сам знає, що се не був ніхто инший як князь Улян, котрий похмелений солодким вином впав на сю гадку в уряд нічного сторожа вкрутити ся. Як скоро розстав ся з Пилипом, викликавав та витрубляв він від серця на розі кождої улиці години, долучав до свого сьпіву всякі комічні додатки, і мало що трудив ся о приписаний округ, котрий мав наглядати. Коли він над новим стишком задумав ся, вітчизнили ся з боку дому двєрі, з них випорхнула гарно з'одіта дівчина, дала знак принадним: Пст! Пст! та цофнула ся опісля в темний коритар.

Принц занехав свої сьпіви, та слїдував се-му принадному з'явищу.

Серед темноти зїмила його якась ніжна ручка, а солодкий голосок шепнув:

— Добрий вечір любий Пилипе! Говори тишком, щоби нас не почули. Я лиш на хвилиночку висковзла ся з товариства, щоби тебе, коли переходити меш, з новим роком поздоровити. Чи ти веселий?

— Наче сам Бог, мій ангеле! — сказав Улян. — Хтож міг би при тобі сумувати?

(Далі буде.)

ского пароха, коли противно схизматикі і лютерскі священники є самостійними. Ся аномальність стала ся для того, бо наша єрархія церковна не дбала про військо священство. Дперва послідніми літами, від коли п. Барвіньский засідав в делегаціях, при помочи ординариятів удало ся вибороти для одного священника VIII. рангу. Та сего за мало. Руске священство мусить в найблизній будучности станути бодай на тім становищі, на яким стоїть вже нині схизматичке, оно мусить стати незалежним у всіх справах свого обряду і зрівнати ся в достоїнстві з прочим католицким священством. Для нас мусять бути отворені дві парохії військові: у Львові і Перемишлі; руске священство довжне мати в більших корпусах осібних священників при шпиталях.

На се довжні звернути пильну увагу наші ординарияти і наші послі. Сеї справи не вільно легковажити, бо она відобє ся фатальними наслідками на руско-католицкій Церкві. Діяльність військового священника не обмежена лише на військо; єго праця, вертає з жовніром у наші міста і села. А який і з чим вертає наш вояк домів, се не сьміє бути рівнодушне нї для Церкви, нї для народа. На жаль у нас застановляють ся над тим дуже поверховно. Як можна було у нас приміром поминути військо священство при синодальних нарадах, а прецінь се стало ся. Таж тільки там була нагода докладно розвести потреби вірних нашої Церкви, тих, що служать у війську. Військове священство не сьміє нічого само навласну руку ділати, доки не візвє єго до того духовна власть.

Військове священство вже давно чекає ініціативи із сторони Церкви, бо сподіє ся, що тільки тоді відповість своїй великій задачі, наколи єго відносини инакше уладнають ся. Труд і праці оно доложить, де буде тільки ходити о добро єго вірних, але й з другої сторони зверхна власть духовна і наряд а зглядно заступники народа мусять постарати ся, щоби се священство на своїм становищі було відповідно трактоване в моральнім і матеріяльнім згляді.

Значіне Ів. Котляревского в рускій літературі.

Відчит проф. В. Масляка на обході 100-літних роковин відродження українсько-рускої літератури в Перемишлі для 8-го грудня 1898.

(Конець.)

В західній Європі сей рух против властників, спадковців прав і привілеїв середньовічного рицарского стану зачав ся найперше протестом літературним. Уже Данте в своїй «Божественній Комедії» зобразив не одного панка і суверена в різних притворах пекла за їх дяволо-угодні вчинки з бідним закріпощеним людом. Пізнійше іспанський поет Сервантес висьміяв на початку XVIII. віка тих вертиголовів, що їм тужило ся єще за давними рицарскими часами. Права чоловіка, голошені чим раз частійше по численних творах західної Європи кристалізують ся ще краще в літературі англійській. Протестантизм і реформація, що виступили против поваг церковних, звернули відтак мислячих на ще крашій дороги; научили людий мислячих виступати против всьляких каст і привілеїв. В XVIII. віці виступає в англійській літературі головним речником тої ідеї Олександр Попе і ціла отара так зовимих «моральних часописий»; в літературі французкій появилася знов в другій половині XVIII. віку ціла збірка людий свѣтлих і бистроумних, так званих енциклопедистів, що сьміло і відважно вступили ся за верстви погорджених мільйонів і зажадали від узаконнених каст того, що они уважали у священім традицію, а для себе невідлужним. Які були наслідки акції Voltaire-a, Rouss-a, Montesquieu-a, d'Alambert-a, Diderot-a, се кристалізувало ся в страшенім суспільно-економічнім русі, сливучім в історії цивілізованого сьвіта під назвою французкої революції. Правда, що го-мін результатів, dokonаних сим рухом ішов ши-

рокою, голосною луною і на Вєхід. Щастем було для тодішньої Польши і Росії, що в тих сусідських державах не було стану середнього. Польща хотіла перевести ассанацію своїх домашних клопотів Конституцією III. мая, але скорше попала в чуже ярмо, чим того надіяла ся. Ускріпленій пайкою Польщі Росії не було також крім дворянства, дворянської бюрократії і спорідненої з нею сьвітглядом духовної ієрархії ніякого другого стану крім хлопа, а в тій масі — закріпощеного Козацтва. І склало ся, що як-раз письменник з роду козацкого, а перший на всю російську державу виголосив євурій протест против тих привілеїв, против здирства, против обманства і ограбованя простого люду з всьляких прав чоловіка; а виголосив сей протест не в формі філософічного трактату не в формі дидактично-етичної розвідки. Форма єго речі була далеко не така. Уже Фридерик Великий пруский сказав, що найпевнійшим віщуном перевероту суспільного і найгіршим ворогом автократичної власти є сьміх з розпуки. Виходить з того, що такий знавець організатор військової сили, яким він був, був також добрим психологом. Котляревский засьміяв ся і зашутковав в своїй Енеїді сьміхом розпуки. Він бачив те нещастє, яке присіло Україні в формі царских ух, царских рук, отже обрусителів; він бачив ту деморалізацію, що вкорінилася між єго земляками. Они замість підмогти наряд в єго недоли, ішли цілими отарами в царську прислугу; они викривлювали свої характери, запродавали свої серця за ціну спроможности закріпощуваня народної маси. Они вирікали ся своєю рідною мовою, звичай і обичаї в користь принципа: «одної нероздільної Росії». Для них, як і для внутрішних порядків царства, в котрім такі писателі, як Державін, Карамзін і другі називали власть царську властю божою на землі, для тих порядків, що сусідским народам несли в сумовитім дарунку найперше окови і неволю, а відтак деморалізацію, не міг Котляревский виявити нічого більше, як лиш шутку, кепкування і сатиру.

Єго опис пекла в Енеїді — се правдива картина Гольбайна, мертвецкі сцени, що на них артистична рука кинула величезний сніп сатиричного освѣчення. Один з критиків, чи з обсерваторів російських, державних порядків уважає московську цензуру «неперехитреною хитрощами. Я би сказав инакше. Она як-раз невидюща, бо часом недобачує того, щоби треба було бачити, конфіскує найневиннійший твір, що в нїм написане слово: «свобода», а перепускає нераз далеко драстичнійші річи, от, хочби «Енеїду» Котляревского, або, як пізнійше, такі твори Гоголя, як: «Ревізор з Петербурга», або єго «Мертві душі». Повідає казка, що люди правдиво артистичної вдачі мають нераз багато счастья до таких річий, що до них другим не брати ся. І Котляревский мав щастє. Знаменитою формою своєї форми перехитрив московську цензуру, московську управу, перехитрив чиновників, а землякам своїм підніс він в тій поемі таке в дарунок, або ралець, що від него, як каже Куліш, дуже в носі закрутило. На тій єго поемі ховала ся однак і з гадками єї виростала ціла фаліяна молодой генерації, молодших письменників. Они були єго наслідниками. З поміжних найвиднійший Никола Гоголь витворив свою окрему школу; за ним цілий ряд російських писателів став греміти тараном сатири в застені порядків сеговічної Росії. Лік показав ся добрим, в Росії прочищено атмосфєру, доведено до визволеня крєпаків, доведено краще слідити за вчинками бюрократії. Першу дорогу туда показав з любови до свого народу Котляревский, а історія російської культури буде мусіла колись за те чолом єму ударити. Ту часть заслуг Котляревского з охотою відступамо Росії; він тим більша слава нашого народу. Єсли двєсь сьвяткуємо єго пам'ять, то творимо се для всьх повисше наведених причин; він був апостолом нашого живого слова, він був першим літературним правельником, бо мораль єго письменства, свѣтлота і ясна, він був гуманним чоловіколюбцем, і то не лиш в зносінах до свого, але і до чужого, хоч як нам неприхильного народу.

А на закінченє єще слів кілька. В моїх подорожах по Україні довело ся мені чи раз їхати

так званими, миколаєвскими шляхами. Серединою двох рядів дерев, яворів або лип, іде шлях возовий; обома краями, поза ряди дерев ідуть шляхи пішоходців. Обштурковане і обломлюване корінє тих дерев не запомагає, як треба, їх росту, але і на тих деревах зеленіє листє (і гилє) і сїдають птахи рідної землі і сьпівають свої піснї і голосять їх мимо ідучим.

Таким деревом — наша Русь — Україна. І хто би не хотів, обчїмхує у неї гилє, обчїмхує условини єї житя, але голосні піснї і зазиви сьпіваків Божих, поетів, письменників, мужів науки сьпівають цілій семї рускій піснї заохоти, голосять слова правди! І щож они творять? Ідуть лише слїдом свого предтечі, Івана Котляревского; він же-ж в своїй Енеїді, як немож яснійше, скристалізував патріотичні обовязки кожного Русина словами:

»Де общєе добро в уладку,
Забудь вітця, забудь і матку,
Лети повинність ісправлять.
Любов к'отчизні де героїть
Там сила вража не устоїть,
Там грудь сильнійша від армат!»

Рада державна.

На початку засіданя, що зачало ся в середу вечером, спитав пос. Тірк (Шенерериянець) президента палати, коли наступить відповідь на інтерпеляцію пос. Гогенбургера в справі прийнятих правительством 26 ческих постулатів. Президент Фукс відповідає, що не знає про ніякі 26 ческі постулати, але повідомить о бажаню пос. Тірка президента міністрів.

Пос. Функе і Пергелът інтерпелюють в справі заборони праскої поліції появлятиє буршам в числі понад три. — Пос. Барвіньский вносить інтерпеляцію в справі еміграційних агєнтів, що вештають ся по вєхідній Галичині.

Палата приступає до дневного порядку т. є. до дальшої подрібної розправи над законом о льокальних залїзницях. Пос. Новак і Гон попирають льокальні залїзницї в Чехії і Каринтії. — Міністер залїзниць Віттек полемізує з выводами пос. Пфершого.

На онодїшнім засіданю робив Пферше закиди легальности цісарского розпорядженя з 7-го липня с. р. на підставі §. 14. в справі будови льокальних залїзниць в Боснії. Твердженє, мов то §. 14. можна ужити лише тоді, як рада державна не може зібратись пр. з причини елементарних нещасть, є зовсїм фальшиве. Так само неправдивий є погляд, що §. 14. не можна ужити там, де данє розпорядженє годї відкликати, хотий би рада державна була єму противна, як се лучає ся пр. при будові залїзницї, бо при будові боснійских залїзниць не обтяжує ся тревало держава, але спільний єкарб.

По довшій розправі ухвалено арт. I. і прийнято до відомости цісарске розпорядженє з дня 7-го серпня 1898. — При арт. 14-ім, що відноситься до галицких залїзниць, котрі трактує закон не яко залїзницї льокальні, але звичайні, пос. Вольф серед великого галасу ставить внесенє о замкненє засіданя. Внесенє упало. При тій нагоді прийшло до напрасної переналки межі Вольфом а молодочехом Сіленім. Оба злорічать собі взаїмно і грозять пощочинами. (12 година в ночи.) Арт. 14-ий закона відноситься до залїзницї Пшеворск-Розвадів. Сю нагоду використав Вольф і старав ся доказати, що та залїзниця зовсїм непотрібна, принесе лише страсти, бо шляхта не уміє тут господарити і користати з залїзниць — словом є то нічо иньшого, як новий подарунок для Галичини. Навіть стратегічні зглядї не відгравають тут жадної ролі, бо для воєнних цілій не має та лїнія найменшої вартости — може хіба служити на те, щоби Козаки в разї потреби їхали скорше! Бєсїдник перестерігає палату і правитєльство, щоби не марнувало державних грошей на подібні непродуктивні подарунки для Галичини.

У відповідь Вольфови промовив пос. Рутowski. Першим аргументом передбєсїдника є ненависть до Галичини. Тимчасом сам закон установляючи взагалї 25 нових залїзничих лїній, доказує, як скривджено Галичину в порівнаню з иньшими краями. Передбєсїдник не має понятя о потребах Галичини, котрої розвирені відноси-

ни домагають ся значного розширення залізничної комунікації. Наколи Вольф висьміває сей край убогим і старає ся єго з'огидити, то повинен знати, що власне той 100-літній систем державний, котрого він є горячим прихильником, привів Галичину до того упадку, з якого она тепер о власних силах підносить ся. Як би не се занедбане Галичини в часі 100-літнього централістичного правління, що висисає з нас всі життєві соки, то Галичина виглядала би нині інакше. Бесідник апелює до палати, щоби не звертала уваги на зловісні закиди Вольфа і голосувала за тим параграфом. (Оплески; 2. год. в ночи.)

Оживлена дискусія вивязала ся при §. 23, до котрого пос. Феркавф поставив додатки, що мають на цілі охорону робітників. Проект сей повитав іменем кола польського симпатично пос. Козловський і зажадав, щоби єго відослати до залізничної комісії з порученням, щоби в як найкоротшім часі здала о ній справу палаті. На внесенє пос. Феркавфа заряджено над ним голосованє і предложєнє Козловського прийнято одностайно.

Відтак прийняла палата прочі параграфи закона о залізницях льокальних а вкінці цілий закон в третім читанні. Конєць засідання о годині 2:35. Слїдуюче засіданє на другий день в четвер.

Вісти політичні.

Поодинокі сторонництва правиці перемовують з правительством що-до сповнення своїх домагань. Клуб молодоческий домагає ся, щоби їх постулати були вичислені в цісарській маніфесті до сойму, становлячим відповідь на тронову бесїду, однак правительством опирає ся тому. Клуб румунський, в числі п'яти членів, домагає ся, щоби правительством попірало дальшу румунізацію Буковини. Клуб славянсько-народний висунув також свої постулати. До львівських дневників телеграфують з Відня, що між домаганнями Русинів находить ся також справа іменованя нового митрополита.

Становисько бар. Банфіого получило ся на разі о стілько, що маючи запевнену цісарську ласку, не потребує президент угорського кабінету сам уступати. При ній стоїть єще значна більшість сторонництва ліберального і послі хорвацькі, а хотїя опозиція розвинула против него сильну агітацію, то вислїду з того не належить скоро надїятись. Католицьке сторонництво людове стараєсь всякими можливими способами впоїти в своїх виборцїв переконанє, що поборюванє Банфіого є оправданє з причини єго практик виборчих, уживаних при переведеню виборів до сойму, а Lex Tisza є ограниченим прав конституційних. Орган народного сторонництва, котрим проводить один з найздібніших політиків і парламентаристів гр. Ановїй, заповідає ще острїйшу борбу средствами, на які тільки може здобутись тактика парламентарна. В виду поліпшеня положєня Банфіого, поставила більшість парламентарна місто Тиши кандидатуру міністра справ внутрішних Перчеля на місце уступившого президента сойму. В такім разі обняв би тимчасово бар. Банфі міністерияльну теку по Перчелю. Неменьшого значїня для скріпленя кабінету є малє число виступивших членів з ліберального сторонництва; заходила небезпека, що о много більше буде сецессионистів, бо між ними був б. президент палати Шілягїй, котрого вязали близькі відносини з многими послами.

Однак і партія ліберальна оголосила відозву, в котрій вірно начеркнула ділий перебіг справ парламентарних, щоби нарід угорський міг прийїти до пересвідченя о поступованю опозиції.

Новим доказом приязних відносин Росії до Туреччини має бути поїздка В. кн. Николая на відслонєнє пам'ятника в Галатарїї над морем Єгейским в честь російських жовнїрів, що полягли в послїдній війні російсько-турецкій. В. кн. Николай має доперва по відслонєню пам'ятника зложити візиту султанови, але на разі не знати, яке буде єго прийнятє. Амбасада російська домагаєсь такого самого, якого недавно удостоїв ся цісар Вільгельм, бо В. князь виступає як заступник царя. Супе-

речні вісти з Царгороду, відносячі ся до тої справи суть доказом, що церемонїял прийнятї В. кн. Николая не є ще остаточно рішений, але здаєсь, султан за радою своїх достойників почитає князя в відповідний спосіб, щоби не наразити собі Росії.

Взагалі ціла та поїздка має на цілі ослабити вражїне недавнього побуту німецького цісаря в Туреччині, як і щоби пригадати балканським краям вплив Росії на їх освободженє і що она може єще много для них зробити. В тїй цілі навіть довершить посвєченя пам'ятника болгарский ексарх, бо війна провадила ся о Болгарію, а щоби оказати, що Росія опікує ся всіма народами всхідного обряду, то возьме участь в тїм відслонєню також єкуменїчний патріарх грецький.

Новинки.

— **До відомости вдовиць і сиріт по руских св'ященїках.** Довїдуємо ся з автентичного жєрєла у Відні, що запотребованє на запомоги для тих вдовиць і сиріт по св'ященїках, котрі дар з ласки вже стало побирають, виносить на рік 1899 кругло 90.000 зр. Полишає ся проте 60.000 зр. для тих вдовиць і сиріт, котрі доперва повносили прошеня о запомогу, а до тепер єї або зовсім не побирали, або тільки одноразово. Та сума 60.000 зр. є після обчисленя зовсім достаточною, щоби обділити всі вдовиць, котрі ще не побирають запомоги, причім не буде ся класти ваги на пару тисячів можливого переступленя суми 150.000 зр. Дїстануть проте запомогу всі вдовиць і сиріти, котрі о се просили, а тільки ті, котрих низші власти представлять більше маючими, одержать лише по 150 зр. річно. Притім звернено увагу руских послів, що кожде поданє відсилає ся до староства до справозданя і там прошеня залагають часто цілими місяцями, наколи в намістництві і міністерстві просвїти полагоджують ся в протягу 4 до 5 днів. Сли проте вдовиць не хотять чекати пару місяців на признанє запомоги, нехай постарають ся в староствах свого замешканя о як найскорше полагодженє своїх прошень. (Всі инші часописи просять ся в інтересі вдовиць і сиріт о повторенє сеї вісти).

Притім не можемо поминути одної чисто галицької прояви. Прошеня о запомоги вносять ся на руки о. Танячєвича, — се про єго exte-рно — а до руского посла з більшістю пише ся о попіранє прошеня в міністерствах — се про єго interno. Не розходить ся тут о се, що о. Танячєвич без всякої підстави загорнув сам для себе цілу заслугу поліпшеня долі сиріт і вдовиць по св'ященїках, але свідчить се передовсім о дуже диких понятях що-до найпростїйших форм чємности.

— **Депутация народних учителїв** міста Львова внесла онодї на руки президента д-ра Малаховського меморїял з домаганєм, щоби їм підвищити платню і надати рангів трьох найнижших клас державних урядників. Таку саму петицію внесли учителї перед кількома тижнями до міської ради.

— **Обхід столїтних роковин виступу Івана Котляревського** в Бродях устроюють тамошні Русини дня 18. грудня в сали Товариства музичного. Програма: 1) Відчит о значїню і заслугах Котляревського. 2) Деклямація Шевченка «На вічну пам'ять Котляревському». 3) Співби: а) Привіт Україні, б) Тарасова віч, в) гимн народний. — Часть друга: представлєнє «Наталки Полтавки», а часть третя: «Гостина св. Николая», сценїчне представлєнє для дітий. Св. Николай роздає дітям дарунки. — Чистий дохід на фонд запомоговий для убогої шкільної молодежи ім. о. Теодозія Ефиновича при церкві в Бродях. Початок точно о год. 6½ вечером.

— **Читальня в Винниках** під Жовквою устроює в неділю (18. с. м.) в сали жовкійської «Рускої Ради» вечерок для звєличаня цісарського ювілея. По відспіваню австрійського гимна буде представлена народна мєльодрама «Капраль Тимко», а закінчить образ з живих осіб.

— **Школа сєльських господинь.** Як звїсно, сойм поручив перед роком краєвому Виділови розслїдити справу школи сєльських господинь. Виділ прийшов до пересвідченя, що така школа повинна передовсім образовати ключниці і шафарки; заснованє школи коштувало би около 45.000 зр. і найліпше було би єї побудувати недалеко більшого міста.

— **Підвишенє плат офіцерам** австрійсько-угорської армії має наступити з днем 1. січня 1899, як доносять відєньські дневники. Потягне то за собою значне обтяженє бюджету, але буде рівночасно актом справедливости супротив управильненої плати цивільних урядників і значно висших офіцирських пенсий у всіх арміях європейських держав.

— **Непринятє ювілейної відзнаки.** Бурмістр містечка Кіндєберг недалеко Градця не прийняв на-

даного єму з нагоди цісарського ювілея срібного хреста заслуги, заявивши, що не може прийняти відзнаки, уділеної єму на предложєнє правительства, до котрого він стоїть в опозиції. За сей подвиг получив він около 1000 поздравлень від своїх однодумцїв. Показало ся однак, що бурмістр не прийняв для того ювілейного хреста, бо таку відзнаку получив вже давнїйше.

— **Ювілей Котляревського в Києві.** Дня 7 н. ст. грудня відбули в Києві — як доносять до «Буковини» — в клубі Літер.-Артист. товариства св'ято столїтнього ювілея відродженя української літератури. Велика саяя клубу товариства ще зараня почала заповнятись публікою і на початку св'ята значна частина публіки вже не могла дістати сидячих місць та мусїла стояти в проходах і вздовж стїни. — Св'ято почало ся читанєм телеграм з привитанєм, надісланих з ріжних міст Росії і зза кордону, від поодиноких людей і товариств. Кожду телеграму громада читала ширими оплесками. — Після перечитаня телеграм виступив В. Науменко і прочитав свій вступ до св'ята, в котрім, після коротенького огляду розвою української літератури від часів князїв указав на те велике значїнє, яке має для нашої літератури Котляревський, як автор першого друкованого українського твору. Красномовність і глєбина думок референта зробили сильне вражїнє на слухачів і викликали гучні оплески. — Після Науменка прочитала свою вступову промову до св'ята Людмила Старицька, де подала характеристику Котляревського яко людини і поета. — Після сього зачались співби і деклямації. — Перша співала Олександровська: «Вїють вітри» і «Ой не свїтити місяченьку»; потім Старицький деклямував «На пам'ять Котляревському», «Поет» і «Потайні ученики», Гулак просьпївав «Сонце низенько», Багров деклямував «Слово» Олени Пчілки та «Кобзар» Старицького і нарешті перша половина вечера закінчилась кантатою М. Лисенка на 100-літній ювілей Котляревського, скомпованою ним до слів Шевченка «На вічну пам'ять Котляревському». — Після невеликого перериву почала ся друга частина вечера, котра складала ся зі співів та деклямацій, а то: Польовий деклямував «На вічну пам'ять Котляревському» Шевченка і «Пекло» з Енеїди; Зотова просьпївала «Чого вода каламутна» і «Ой одна я, одна, як билинчак в полі»; Старицький деклямував поезію Лєсї Українки і деякі місця з Котляревського; Гринєвич просьпївав «Гомін, гомін по діброві» і «Та немає в свїті гірш нікому»; Багров деклямував з ріжних авторів; закінчив ся св'яточний вечір деклямацією Олени Пчілки власного твору «Івану Котляревському від українських жінок», пронятого глибоким, правдивим чутєм. — Подякувавши всім приймавшим участь в св'ятї, Києве о глухїй півночі покинули саяю клубу, несучи до дому віру в велику будучність української літератури.

Телеграми.

Відєнь, 15. грудня. Екзекуційний комітет правиці ухвалив програму дальшої діяльности парламенту. Палата послів відбуде ще два повні засідання на другий тиждень, а то ві втєрок і в чєтєвр.

Відєнь, 15. грудня. Вісти, мовби краєві сойми мали бути скликані між латинськими св'ятами а Новим роком мають бути цілком безпідставні.

Будапєшт, 15. грудня. Дневники опозиційні все ще підбурюють публічну опінію против кандидатури міністра внутрішних справ на президента сойму. Пригадують численні докази самоволї, якої допускав ся Перчель як міністер против опозиції.

Градець, 15. грудня. Студенти устроїли ректорови котячу музику з причини заборони комерсу. Полїція розігнала демонстрантів.

Градець, 15. грудня. З причини демонстрацій против директора поліції арештовано тут вчєра 9 студентів.

Триєст, 15. грудня. Дампїєрі вислав іменем Виділу краєвого протест до Відня против заснованя хорватської гімназії в Пізіно.

Рим, 15 грудня. Італійське правительством мало сказати Дон Карльосови, що побут єго в Італії і безустанні агітації політичні не суть правительству на руку.

Бєрлін, 15. грудня. На нинїшнім засіданю парламенту заявив посол Кардорф, що в справі звїсного виступлєня австрійського президента міністрів годить ся з державним секретарем Більовом, що гр. Тун висказуючи свою бесїду, не мав злого наміру. В противнім разі уважав би бесідник предложєнє військові цілком оправданими.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині			відходить о годині		
	6:45	з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6:00	до Підволочиск, Бродів з годови. двірця	
	7:40	" Янова	6:05	" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)	
	7:50	" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,	6:15	" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча	
	7:55	" Сокала і Рави рускої	8:35	" Кракова (Відня, Берліна)	
	8:05	" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:45	" Янова	
	8:15	" Тернополя і Бродів на дворець головний,	8:50	" Кракова (Відня, Варшави)	
	9:05	" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9:15	" Скольного, Калуша, Борислава, Хирова	
	10:35	" Іцкан, Сучави	9:35	" Підволочиск, Бродів з дв. головного	
	10:45	" Ярослава, Любачева	9:53	" з дв. Підзамче	
	1:01	" Янова	9:55	" Белзця, Рави рускої, Сокала	
1:30	—	" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	10:55	" Іцкан, Солова, Бергомету, Сучави	
	1:40	" Скольного, Стрия, Калуша, Хирова	1:55	" Підволочиск, Кієва з дв. головного	
1:50		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2:08	" з дв. Підзамче	
2:15		" Підволочиск (Кієва, Одеси) на дв. Підз.	2:40	" Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2:30		" на дв. гол.	2:50	" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),	
	5:00	" " Козови, Бродів на дв. Підз.		" Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ряш-	
	5:25	" на дв. гол.		" шів, Хабівки чер. Ряшів або Тарнів.	
	5:40	" Іцкан, Сучави	3:00	" Стрия, Скольного тільки від 1/5 до 30/9	
	5:55	" Сокала, Белзця і Любачева	4:55	" Ярослава, Самбора через Перемишль	
Ніч			Ніч		
	3:04	з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4:10	до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)	
	3:30	" на дв. головний	5:20	" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
5:10	—	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:30	" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави	
	6:10	" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6:40	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
8:45	—	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:55	" Тернополя з двірця головного	
	9:10	" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7:00	" Лавочного (Мункача, Пешту)	
9:39		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7:10	" Сокала, Рави рускої	
9:45		" Іцкан, (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7:15	" Тернополя з двірця Підзамче	
9:55		" Підволочиск, Бродів на дв. головний	7:44	" Янова	
	10:30	" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10:05	" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави	
	12:15	" Стрия, Калуша, Борислава.	10:40	" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)	
			11:00	" Підволочиск, Бродів з дв. головного	
			11:27	" з дв. Підзамче	

ЗАМІТКА: Години нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середно-європейський різниця ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне п. к. зал. держ. (Львів, ул. Третого мая, готель Імперіяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого роду і розклади їзди.

Дмитро Затурський

поручає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дітей

у Львові, вулиця Коперника ч. 5.

Виріб тривалий і елегантний. Ціни умірені. Замовлення з провінції залагоджує відвратною поштою.

140

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Всялякого рода

інструмента музичні

найдешевше в виключнім фабричним складі

I. Капралака у Львові.

147

Цінники даром.

21—24

ТОВАРИСТВО для розвою рускої штуки

стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвалє ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різьбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релігійні до иконостасів, олтарів, хоругв, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи сьвітські: історичні, портрети з натури і фотографій, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальниці і пр. і всякі праці золотарські; рівнож украшує внутра церков, виготовляє пляни церков, напліць і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старання і совістне виконанє.

Цілю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу штук красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публики духовної і сьвітської, надіємо ся, що зволить Она причинити ся до осягнення сеї ціли численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —

З глибоким поважанєм

Дирекция.

Товариство не послуґує ся агентами.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, ориґінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше уваґляндюване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: М. Заячківський, Львів, вулиця Зибликевича, число 34.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилок почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

БИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —

Інші товари по умірених цінах. 76—?

Галицький Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі інші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідження.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміґраційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поштову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Зибликевича ч. 18, Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

1000 туток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, вулиця Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 туток разом упаковане і відсилка франко.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовської

у Львові, Ринок ч. 29., І. п.

приймає ласкаві замовлення і виконує їх густовно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в особіних годинах Замісцеві панночки приймає на помешканє